

6. Samoilenko L., Sharyi V., Zahrebelna A. Crisis of trust in government: the role of public relations in its restoration. *Public Administration and Regional Development*. 2024. № 26. С. 1196–1213.

Зубар Іван Валерійович

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри публічного управління та менеджменту
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Вірковський Максим Олегович

здобувач ступеня вищої освіти магістр
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАЦІ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЗА РАХУНОК ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС-ДОБРОЧЕСНОСТІ

За останні роки поняття доброчесності почало активно інтегруватися у свідомість українців. При цьому поняття доброчесності належить до ключових категорій етики та філософії, що дозволяє сформуванню у суспільстві чіткі та сталі принципи справедливості, особистої відповідальності за прийняті рішення та здійснені вчинки. Наразі інституційні умови декларують доброчесність обов'язковим критерієм для роботи суддею та державним службовцем. Разом з тим, застосування доброчесності не має обмежуватися лише держслужбою, а й стати нормою у суспільстві та ключем до сталого розвитку бізнесу. Це підтверджує позиція Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) [4], яка радить країнам впроваджувати та розвивати доброчесність на рівні всього суспільства. Конвенція ООН проти корупції зосереджує фокус уваги на шляхах інтегрування доброчесності в приватний бізнес-сектор, визнаючи важливість встановлення відповідальності суб'єктів підприємництва за її порушення. Зокрема у ст. 12 наголошується на «розробці стандартів і процедур, призначених для забезпечення добросовісності в роботі відповідних приватних юридичних осіб, у тому числі кодексів поведінки для правильного, добросовісного та належного здійснення діяльності» [2], чим підкреслюється необхідність впровадження кодексу доброчесності для бізнесу. Для розвитку бізнес-доброчесності ОЕСР визначають три ключові напрямки: створення системи для мінімізації можливостей корупційної поведінки; зміну культури бізнесу на основі пропагування неприпустимості корупції у суспільстві; донесення до людей важливості відповідальності за свої дії.

Бізнес-доброчесність варто сприймати невід'ємним елементом здорового бізнес-середовища, яке дозволить привабити інвестиції, мінімізувати ризики, забезпечити дотримання прав стейкхолдерів [4]. До

базових складових бізнес-добročесності вітчизняні учені пропонують віднести: етичне лідерство (керівництво підприємства має демонструвати високі етичні стандарти та сприяти їх поширенню в організації); кодекс добročесності (наявність чіткого нормативного документа, що визначає етичні стандарти для всіх працівників підприємства); навчання та розвиток персоналу (запровадження навчальних програм для працівників з питань етики та добročесності); систему контролю (створення ефективної системи контролю за дотриманням етичних стандартів); наявність фідбеку (можливості для працівників та інших стейкхолдерів повідомляти про порушення добročесності) [3].

Резюмуючи, можна стверджувати, що бізнес-добročесність – це ведення ділової практики з дотриманням морально-етичних норм. Як і у випадку з особистою чесністю, бізнес-добročесність вимагає від підприємств діяти чесно й послідовно, а також нести відповідальність за свої дії, навіть за відсутності контролю. Відзначимо основні переваги бізнес-добročесності:

1) Поліпшення організаційної культури – культура компанії будується на порядності та чесності, що забезпечить конкурентні переваги.

2) Легше залучення й утримання співробітників – добročесність значно полегшує процес підбору та онбордингу співробітників, оскільки людей мотивує позитивний внутрішній морально-психологічний клімат, гарне робоче середовище та позитивна репутація.

3) Оптимізація відносин з клієнтами – клієнти більш прихильно сприймають партнерів зі стійкими етичними цінностями та автентичністю.

4) Покращення ефективності бізнесу – пріоритет чесності над прибутком незмінно демонструє перевагу добročесності, це формує корпоративну репутацію і покращує ділові відносини [1].

Попри очевидні переваги, в Україні бізнес-добročесність залишається за межами формальних процесів управління. Це пов'язано з низкою проблем, серед яких: економічна нестабільність, недостатній розвиток громадянського суспільства, недосконале законодавство та низька обізнаність підприємців про переваги добročесності та війна. Таким чином, сучасність вимагає від бізнесу більш суворого регулювання та самозаохочення їх до посиленого дотримання правил і норм. Таким важелем може стати кодекс ділової добročесності організації, який допоможе ефективніше працювати з працівниками, інвесторами, регуляторами та особами впливу.

Отже, у сучасному світі дотримання добročесності та соціальної відповідальності підприємців стає не просто етичним обов'язком, а й потужним фактором підвищення конкурентоспроможності бізнесу. Добročесні методи ведення бізнесу можуть призвести до відчутних бізнес-переваг, зокрема полегшити доступ до ринків, посилити лояльність клієнтів, підвищити привабливість для талановитих працівників. Крім того, рівні умови гри та чесна конкуренція створюють сприятливе середовище для інновацій.

Список використаної літератури

1. Доброчесність та етика в бізнесі. Серія університетських модулів: Доброчесність та етика Організація Націй. Відень, 2021. 30 с.
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Документ 995_c16 від 18.10.2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text.
3. Семикіна М., Журило І., Дмитришин Б., Запирченко Л., Савеленко Г. Доброчесність та соціальна відповідальність підприємців в контексті конкурентоспроможності торговельного та ресторанного бізнесу. Академічні візії. Вип. 40. 2025. С. 1-12.
4. Офіційний веб-сайт Organisation for Economic Co-operation and Development. <https://www.oecd.or>.

Зубар Іван Валерійович

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри публічного управління та менеджменту
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Гелетко Андрій Петрович

здобувач ступеня вищої освіти магістр
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

**КОМПЛАЄНС-МЕНЕДЖМЕНТ
ЯК ОСНОВА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ**

Кожне підприємство, будучи невід'ємною частиною суспільства, несе відповідальність за дотримання сформованих у суспільстві правил поведінки. Як наслідок, зростає кількість керівників, які усвідомлюють необхідність впровадження комплексного підходу до моніторингу та оцінки відповідності стратегій, що реалізуються, відповідно існуючим нормам та стандартам. Складається визначення комплаєнс-менеджменту як невід'ємного елементу системи управління підприємства, який забезпечує достатню впевненість у відсутності порушень вимог та дозволяє запобігти притягнення до відповідальності. Організаціям, які прагнуть бути успішними в довгостроковій перспективі, необхідно встановити та підтримувати культуру комплаєнс-менеджменту, враховуючи потреби та очікування зацікавлених сторін. Таким чином, комплаєнс є не лише основою, але й можливістю для успішної та сталої організації [3].

Вітчизняні науковці все частіше акцентують увагу на тому, що комплаєнс не обмежується забезпеченням відповідності імперативним правовим нормам. Комплаєнс також має бути спрямований на забезпечення дотримання етичних та інших норм для підтримки ділової репутації та створення сприятливого середовища ведення бізнесу («етичний